

LULEÅ KOMMUN

••• Strategi

Luleå kommuns strategi för
medborgardialog 2016-2020

Dokumenttyp: Strategi
Dokumentnamn: Luleå kommuns strategi för medborgardialog
Dokumentansvarig: Anna Lindh Wikblad
Senast reviderad:
Fastställt: 2016-04-25
Beslutinstans: Kommunfullmäktige
Giltighetstid: 2016-2020
Dokument gäller för: Alla förvaltningar

Strategi för medborgardialog

Luleåborna är jämställda, har jämlika förutsättningar för hälsa och välfärd och är delaktiga i samhällsutvecklingen

Vision Luleå 2050, Program A, Alla jämlika

Grunden för den lokala demokratin är den svenska representativa modellen. Medborgarna väljer regelbundet sina förtroendevalda som representerar, vilket utgör basen för beslutsfattande och ansvarstagande.

Medborgardialogen är ett sätt att stärka demokratin och ge medborgarna tillgänglighet till de demokratiska beslutsprocesserna. Ansvar för att initiera medborgardialog vilar på nämnderna. Dialoger som är komplexa eller spänner över flera nämnder beslutas av fullmäktiges presidium.

Vad är medborgardialog?

Medborgardialog är ett samtal om samhällsfrågor där medborgare och förtroendevalda är delaktiga. En medborgardialog kännetecknas av att man växlar mellan att lyssna och att tala. En dialog är alltså inte en förhandling där syftet är att få igenom sina egna åsikter.

Medborgardialogen ska ske i ett så tidigt skede att frågan fortfarande är påverkbar, den ska alltså inte handla om att förankra redan befintliga beslutsförslag.

Syfte

Strategin för medborgardialog syftar till att ge förtroendevalda och tjänstepersoner en gemensam bild av hur kommunens arbete med medborgardialog kan stärka medborgarnas delaktighet och bidra till samhällsutvecklingen.

Definitioner

Medborgardialog

Systematisk dialog mellan förtroendevalda och medborgare där frågorna ofta är av långsiktig och strategisk karaktär. Frågorna har ett samhällsperspektiv där kollektivet omfattas och fokus ligger på **vad** och **varför**. Systematiken innebär att resultatet återkopplas till medborgarna och utgör en del av kommande beslutsunderlag. När medborgardialoger arrangeras ska alltid en målgruppsanalys göras för att säkerställa att de som är högst berörda av frågan ges möjlighet att delta. De högst berörda behöver inte vara synonymt med dem som är mest aktiva.

Olika former av medborgardialoger

Medborgardialogen kan ske på många sätt via olika metoder som fokusgrupper, Open Space, framtidsverkstad, sms-paneler eller medborgarbudget. I Luleå kommun har fullmäktige också beslutat att den som är folkbokförd i kommunen har rätt att väcka ett ärende (medborgarförslag) i fullmäktige.

Lokal folkomröstning

Utöver floran av olika metoder har medborgarna rätt att väcka frågan om en lokal folkomröstning. En sådan ska hållas om minst tio procent av de röstberättigade begär det och om inte två tredjedelar av närvarande ledamöter i fullmäktige motsätter sig det. Folkomröstningar är alltid rådgivande.

Samråd

När det gäller den fysiska planeringen har kommunen enligt plan- och bygglagen (PBL) alltid skyldighet att samråda med olika intressenter. För att få fram så bra planeringsunderlag som möjligt har Luleå kommun i Program A - Alla jämlika, fastställt att utöver de formella lagkraven ska även medborgardialoger genomföras i ett tidigt skede av planprocessen, till exempel vid arbetet med utvecklingsplaner.

Brukardialog

Dialog mellan tjänstepersoner och brukare av den kommunala servicen (till exempel boende, anhörig, elev/förälder på vårdboendet eller skolan). Brukardialogen handlar om kvalitetsutveckling av den service eller verksamhet som kommunen bedriver. Dessa frågor kräver ofta inte några politiska beslut och frågor som tas upp vid brukardialoger fokuserar i hög utsträckning på **hur** verksamheten bedrivs och fungerar.

Dialog med organisationer

För att ta tillvara specifika gruppers synpunkter finns i Luleå kommun formaliserade brukarråd och kommittéer (pensionärsråd, tillgänglighetsråd, invandrarråd respektive landsbygdskommittén). Dessa dialoger förs mellan representanter för olika intresseorganisationer och förtroendevalda. Tjänstepersoner finns med som administrativt stöd och för att bidra med fackkunskap. Dialogen i råd och kommittéer har inslag av både vad- och hur-frågor. Upplägg och vilken grad av inflytande som råd och kommittéer har styrs via reglementen som beslutas av fullmäktige.

Grad av delaktighet

Definitionen av begreppet medborgardialog innebär att det ska ske en dialog. Då medborgardialoger kan genomföras på många olika nivåer har begreppet dock kommit att vidgas så att det omfattar allt från rena informationsinsatser till den högsta graden av delaktighet som är möjlig inom det representativa systemet - medbeslutande.

Värt att notera är att ingen delaktighetsform är bättre än en annan. Vilken form som väljs styrs av frågans karaktär samt hur mycket resurser som ska användas. För att inte skapa misstro eller besvikelse är det av yttersta vikt att redan i inledningsskedet tydliggöra vilken grad av inflytande de som deltar kan förvänta sig.

Information – grunden för att kunna vara delaktig är att man som medborgare har tillgång till information.

Konsultation – medborgaren ges möjlighet att ta ställning mellan färdiga alternativ.

Dialog – ett ömsesidigt utbyte av tankar, åsikter och idéer. Dialogen syftar till ett gemensamt lärande och utgångspunkten är att konsensus inte behöver nås.

Inflytande – medborgarna medverkar under längre tid – från det vita pappret till ett färdigt förslag som utgör ett underlag inför det politiska beslutet.

Medbeslutande - medborgarna medverkar i viss mån i beslutsfattandet, till exempel genom så kallad medborgarbudget där medborgarna ges mandat att själva bestämma över en del av budgeten.

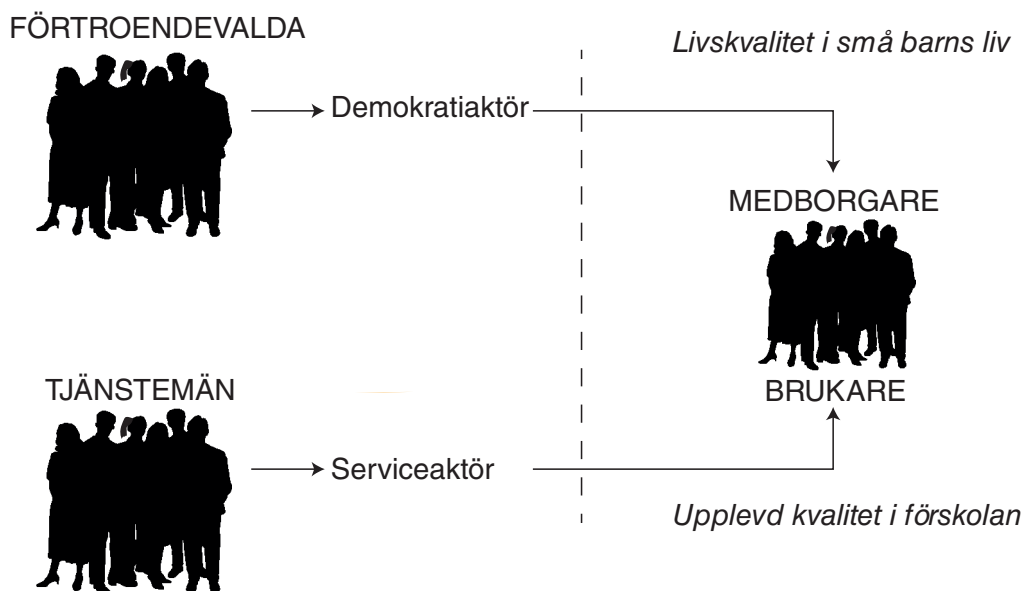

Principer för medborgardialog i Luleå kommun

- Utrymme för dialog ska skapas tidigt i processen.
- Innan medborgardialoger genomförs ska en plan fastställas om hur återkoppling till luleåborna ska ske samt hur resultatet av dialogen ska tas till vara.
- Barns och ungdomars möjligheter att delta ska ges särskild uppmärksamhet.
- Dialogprocessen, metoder och kompetens för att genom medborgardialog nå olika grupper ska utvärderas och utvecklas fortlöpande.

Ansvarsfördelning

Politikens ansvar är att definiera när det finns behov av medborgardialog samt aktuella frågeställningar. Det är de förtroendevalda i kommunens nämnder som initierar medborgardialog, ställer krav på att den genomförs på ett förtroendeskapande sätt och med tydliga intentioner. De förtroendevalda bär också ansvar för att använda resultatet av medborgardialogen som en del i underlaget inför beslut.

Vid en medborgardialog representerar de förtroendevalda sin nämnd.

Tjänstepersonernas ansvar innebär att arrangera och stå för den praktiska planeringen och genomförandet av medborgardialoger. Detta ansvar vilar på respektive förvaltning som utser en ansvarig tjänsteperson för genomförandet. Förvaltningarna har också i uppgift att bistå med sakkunskap och fakta i de ärenden som dialogerna avser. Kostnader förenade med medborgardialogen tas av respektive förvaltning som deltar i dialogen.

Kommunledningsförvaltningen bistår förvaltningarna med metodstöd samt med kommunikationsinsatser.

Riktlinjer för förvaltningarnas och bolagens arbete med medborgardialog utarbetas av Kommunledningsförvaltningen och beslutas av kommundirektören.

